Ч. 219 (13.167). Львів, понеділок 3. жовтня 1932. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 4·00 зол., Чвертьрічно 12·00 „ Піврічно 24·00 „ Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЗНОВУ В ЖЕНЕВІ.

(Від нашого кореспондента).

Президент Союзу Народів — де Валера. — Справи меншостей. — Секлери з Румунії.

Женева, 26. вересня 1932.

Худе, подовгасте, пооране обличча, довгий ніс, чорне волосся, що смужкою спадає й на чоло, темні, живі, глибоко осаджені очі і той специфічний вираз обличча й цілої постаті, який для вправленого зору нехибно знаменує людину римської й католицької формації духової і відрізняє її від типу, уформованого протестантизмом або візантійщиною, — ось вам і президент теперішньої сесії Ради Союзу Нар., вчорашній (може й завтрішній) партизан і революціонер, [illegible]шній голова уряду Вільної Держави Ірляндії — Валера. Скромний, чорний піджак, що без найменшої претенсії на елегантність звисає з його рамен, ще й підкріпляє це римо-католицьке враження; ви сказалиб: священик римського типу, інтелектуаліст, що багато передумав, чимало бачив, над своєю й людською долею уважливо похилявся. Дивлячись на нього, ви і не підозрівалиб, що ця скромна і трохи сіра людина — один з найбільших трибунів нашої епохи, о[illegible]душий ворохобник, непосидющий партизан, поліцією немилосерно тровлений, королівським британським судом военним 1916 року на смерть засуджений. Сьогодні цей вихоплений з-під шибениці „ворохобник" і „зрадник" царює над Радою Союзу Народів — праворуч його сидить закордонний міністр Його Британської Величности п. Саймон, ліворуч другий чільний британець п. Дрюмонд, генеральний секретар Союзу Народів.

П. Валера — підіймається, дає знак дзвінком і збирається виголосити свою президентську промову: ціла саля просто застигла з цікавости — почути такого трибуна. Здивування ще більше ніж була цікавість: Валера тихим, приглушеним голосом читає свою промову в англійській мові, рівно, без ніякого жесту. Це має бути той гарячий агітатор, що розпалював маси і людей на смерть посилав? Невже справді? Мабуть таки справді він: тільки в інакшій обстанові він інакше поводився, інакше в Доблині перед ірляндською юрбою, інакше в Женеві перед женевською публикою, знудженою, розчарованою, ніякому захопленню вже неприступною.

*

Стоїте, дивитеся, слухаєте тай думку собі думаєте. Нелегко було ірляндцям вибиватися з англійського ярма, нелегко було здійснити ірляндсько-англійську згоду й угоду, а все таки воно було можливе. Було можливе тому і лише тому, що англійці — нація велика й багата, — про те, що й лицарська й льояльна вже й не згадуючи. З-під англійського володіння ірляндці могли вибитися і свободу свою осягнути лише тому, що англійцям у XX-му столітті ні грунтів ні хуторів ірляндських уже не треба ні під кольонізацію ні для виживлення своєї жеброти; англійцям треба було тільки одного, а саме забезпеки, що Ірляндія не послужить проти Англії базою для ворожої фльоти тай що сама вона при нагоді не нападе Англії ззаду. Коли Ірляндія погодилася дати таку запоруку, англійський уряд подав їй руку до згоди — всупереч усім балачкам про „ненаситний британський імперіялізм", тощо. Ірляндці мали щастя: що їх англійський противник — не нарід голодних голодранців, лакомих на кожний кусник ірляндського грунту, жадних кожної, навіть найменшої посади в підчиненій чужій країні. З таким народом можна погодитися на розумних умовинах, від такого народу можна вибороти собі свободу. Але інакше, куди інакше булаб покотилася доля ірляндського народу в нерівних дужаннях з Англією, якби остання, замість бути великою й багатою нацією, була би лише гніздом хижацької бюрократії і виголодженого мужика-кольонізатора.

Ні ірляндсько-англійський спір у XX-му столітті, ні українсько-московський не розвивався під гаслом „пропадай, щоб я сів на твому місці", — гаслом екстермінації і кольонізації à tout prix; тому **можлива** була ірляндська свобода і ірляндсько-англійська угода.

Невже треба читачам „Діла" окремо доказувати й показувати, що є в Европі, в ріжних її кінцях фронти національних боротьб з характером основно інакшим від характеру ірляндсько-англійського спору, з характером інакшим і з виглядами й можливостями ліквідації й окончної засади — радикально інакшими?!

*

Настрої в теперішній сесії Союзу Народів крайно мінорні. Німці заявляють гостро й рішуче, що не уступлять від свого домагання рівноправности в зоружуванні. А що саме віднова німецької військової потуги означує для теперішньої, версальсько-риської констеляції Европи, зайва річ і толкувати.

*

Кілька менших справ теж стоїть на черзі нарад теперішньої сесії; серед них „окончне" рішення в „секлерській" справі, що тягнеться вже роками. Киньмо оком на це „окончне" рішення; воно варте хвилинки уваги.

В анектованій Румунією частині колишньої Угорщини живе поважна національна меншість мадярсько-секлерська. Цим „секлерам" румунська влада просто забрала їх землю (багаті ліси і поля) і призначила її на парцеляцію серед румунських кольоністів. „Секлери" (не без підмоги з Будапешту) взялися за довгий і важкий процес перед Союзом Народів. З правничого погляду румунська сторона стояла зовсім зле; Рада Союзу Народів їх юридичної аргументації не приняла, а натомість постановила дати „практичну" розвязку справі — без уваги на її правну сторону. Ця „практична" розвязка полягає на тому, що румунська держава має звернути секлерам... десяту частину заграблених земель і дібр. Десяту частину! Такий „практичний" успіх секлерської жалоби — непохитної з правного боку!

В. П.

Подяка.

Почуваюся до обовязку зложити оцим Високопов. **П. Д-рові МАЛЬЧИКОВІ ОЛЕКСАНДРОВІ у Львові, ул. Лоницкого 8.** з глибини серця найщирішу подяку за поставлення точної діягнози і вилічення мене з тяжкої недуги, а також за совісну і дбайливу опіку.

Ванда Тучапська.

„Сельроб-Єдність" і дійсність.

Волинь, 28. вересня 1932.

Дня 26. вересня волинський воєвода на підставі розпорядження міністра внутрішніх справ, оголосив — як і інші воєводи у східних і півд.-східних воєвідствах — (плякатами в польській і українській мові) партію „Сельроб-Єдність" нелегальною. Правною підставою до ліквідації „Сельробу-Єдности" послужив м. ін. присуд люблинського окружного суду, затверджений апеляційним судом у січні 1931 р., в якому сказано, що „Сельроб-Єдність" є прибудовою КПЗУ (комун. партії західн. України). Однак те, що партію „Сельроб-Єдність" проголошено нелегальною в 20 місяців після того присуду, свідчить, що дійсним товчком до цієї заборони був не самий присуд, а останні події на Волині.

Більшість українського населення Волині, що стоїть на національному грунті, перейде над цим фактом до денного порядку. Партія „Сельроб-Єдність" була *чужою* для українського народу. Нею кермували протиукраїнські руки. Її метою, між іншим, було нівечення українського національно-культурного розвитку, такого страшного для росіян-комуністів навіть за межами їхніх володінь.

Що це так, про це свідчать факти: сельробівці скрізь і всюди перешкоджали національній роботі, підривали українські національні освітні й господарські організації, а навіть ширили думку про племінну єдність з „русскімі". Отже в „Сельробі" українці нічого не мали й нічого не втратили.

Українське громадянство цікавить інше питання: Які можуть бути наслідки заборони партії „Сельроб-Єдність"? Як подавала місцева польська преса, ця партія в останніх роках дуже поширилася на Волині. В останніх місяцях вона у своїй діяльности вже була майже конспіративною. Коли твердження, що вона була прибудовою КПЗУ, правильне, то від її заборони положення мало зміниться: найбільше активні члени підуть у підпілля. Нічим іншим ця зміна й не може бути і від ліквідації „Сельробу-Єдности" нічого іншого чекати не можна.

Якби не підходити до партії „Сельроб-Єдність", не можна не признати іствування у ній деякої ідеї. А на ідеї нема замків. Проти них є дійсним засобом лише *ідеї протилежні.* Тому антиукраїнську, єдино-неділимчеську ідею, що лежала в „Сельробі-Єдності", *в силі побороти лише*

українська національна ідея, а не адміністраційні заходи.

„Діло" нераз стверджувало, що з моменту збільшення перешкод для вільного національного розвитку мас, сельробізм на Волині помітно зростав. У районах, де національні „Просвіти" зникли, він масово заливав села. Найяскравішим прикладом є Ковельщина. Візьмім напр. село Коволожі. Доки там істнувала філія „Просвіти", село явно і славно жило національним життям: улаштовували тут національні свята, люди ходили до церкви й т. д. А по кількох роках по замкненні філії „Просвіти" це село стало наскрізь сельробівським.

Такі самі приклади дають і інші повіти. Тому не є грою слів, а голосом правди, що експерименти останніх років, у тому числі й „певнівщина" були тими силами, що викликали масовий сельробізм.

Ослаблення українського національного організму — ось дійсна глибша причина розвитку на Волині сельробізму.

Мусимо відмітити тут ще одно цікаве явище на Волині, яке сприяло розвиткові партії „Сельроб-Єдність": свідому чи несвідому підтримку її, як зброї проти українського національного руху. „Нам не страшний сельробізм, страшний український національний рух", — доводилося чути на кожному кроці від польських політиків, поміщиків, учителів і т. д.

В цьому відношенні „Сельроб-Єдність" нагадувала той запльомбований ваґон, у якому німці у свій час вислали до Росії Леніна: вона мала розносити по селах Волині „протизаразки" на український національний рух, поруч з „протиотрую" певнівщини, які одна одну зміцнювали в розкладовому діланні на український національний організм.

Життя дає надзвичайно багато прикладів цієї близькозорої політики. В той час, коли кожний український громадсько-політичний діяч при найменшій громадській активности стрічав ріжні перешкоди, сельроби вільно руйнували по селах національне життя й орґанізації. Луцька „Просвіта вийшла на чисто-національний шлях, зараз потім її закрито. Всі лайки й удари певнівщини були спрямовані не проти сельробізму а виключно проти УНДО й національних діячів та орґанізацій.

Остаточний вислід такий: „протиотруя", що мала спинити наш розвиток, українського організму не вбила, хоча трохи й пошкодила його здоровлю; зате тим, що вживали її, дала себе вдається так у знаки, що врешті її зліквідували.

Але ми, як сказано, твердимо, що заборона „Сельробу" змінить у житті Волині дуже мало й то на гірше, бо заганяє хоробу в середину. Для дійсного оздоровлення нашого національного організму є лише один засіб, признаний медициною і психольоґією: відчинені вікна, світло, повітря, вільні рухи, свобода ділання. Тільки негальмований національний розвиток українських мас під кермою і доглядом відповідальних і досвідчених громадян поборе антиукраїнську інтернаціональщину: національно-політичне життя, школа, культурно-освітні орґанізації, господарська розбудова й т. д.

Знаємо, що не так легко переконати в цьому теоретиків і практиків експерименту, але ми певні, що невблагане життя у дечому переконає їх вже в найближчому часі.

Senex.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

НЮ-ЙОРК, 15. 9. (Вл. кор.) Марія Струтинська-Ґамбаль, донька о. Миколи Струтинського з Дітройт, Миш., написала незвичайно приступну книжку про історію України під наголовком „Оповідання з України" — „The Story of Ukraine". — Є це справді оповідання в роді белетристики, яке дуже легко читати і яке приковує увагу читача. Наклад на книжку дав Український Робітничий Союз із Скрентону, Пенсильвенія. Продається книжка по 50 ц.

Важке положення Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Теперішні господарські невзгодини відбились важко теж на нашій центральній кооперативній установі — Ревізійному Союзі Українських Кооператив. Ця установа була донедавна добре матеріяльно забезпечена, а вслід за тим розвела широку працю не тільки в ділянці орґанізації та ревізії кооператив, але теж у ділянці видавництв, видаючи тижневик та місячник і випустивши низку книжок кооперативного змісту. Свою працю звертав РСУК теж на інші ділянки, як кооперативне шкільництво, і не щадив гроша на все, що вважав за корисне для кооперації. У висліді такої, на широку скалю закроєної роботи, поповнив РСУК свій штаб урядовців кваліфікованими людьми, розбудував сильно ревізорський відділ, статистику, орґанізаційний відділ і т. д., а число урядовців перевищило 80. У часі розбудови установи усталено теж правильник для службовиків, який забезпечував їм можливі умовини життя і праці.

Та часи змінилися на гірше, а з тим погіршилося положення РСУК, бо погіршилося положення цілої нашої кооперації. РСУК живе, як відомо, з вкладок від кооператив, які визначується від обороту (торгів) і доходів кооператив. А доходи кооператив тепер змаліли і тому зменшились також вкладки від кооператив. Про це свідчать числа, що показують, які вплив до каси РСУК були два роки тому і тепер. Ось ці числа

	1930	1932
травень	92.231 зол.	41.923 зол.
червень	81.702 „	55.147 „
липень	66.227 „	42.732 „
серпень	56.612 „	32.513 „

Таке положення РСУК відбилося передусім на службовиках, бо рівнобіжно зі зменшенням вплив до каси РСУК — скорочувано побори службовиків. Попри значні річеві ощадности від 1930 р. не виплачують додатків на одіж і надзвичайної (13-ої) платні, якої службовики самі зреклися. Але цього було мало. Тому в червні ц. р. зменшено платні службовикам на 7 і пів до 21 проц., проґресивно до висоти платні. Та цим справа не скінчилася, бо вже 20. вересня ц. р. запропонувала дирекція РСУК 20 проц. знижки всіх платень, а тому, що вкоротці показалося, що і це не вистане на зрівноваження видатків — аж 30 проц. знижку платень (крім дотеперішних 7 і пів до 21 проц.), повне знесення звороту оплат за шкільну дітвору і знижку дієт на 30 до 50 проц. Отсе становище дирекції є опінією, яка буде подана Раді РСУК до вирішення.

Ця остання пропозиція дирекції РСУК, диктована невідрадним матеріяльним положенням установи, ставить богато службовиків в таку ситуацію, що їх платні не стануть в ніякому випадку на прожиття. При цім найбільше загрожені в цьому ті, які мають дітей у шкільному віці, бо їх мала би діткнути подвійна знижка: платні і звороту шкільних оплат. А ця катеґорія службовиків, що обтяжена дітьми і їх вихованням є з природи річи і так в незавидному матеріяльному положенні.

Тому службовики висунули низку інших пропозицій (як знесення мешканевого для власників домів, редукцію платень двопосадників і т. д.), які саме тепер будуть предметом нарад між президією РСУК і службовиками.

Є всі дані, що навіть тепер, серед тої важкої ситуації установи, будуть ці справи полагоджені по громадськи і в повній свідомости того, що погіршення фінансового положення РСУК під цю пору мусить бути зрівноважене доцільними заходами, що всеж мусять дати можливість прожитку службовикам, які чимало жертвували вже з того, що колись брали. А при цьому треба шукати такого виходу, який бодай на протяг року міг би службовикам дати забезпеку спокійної праці і не допускав би дальших редукцій вже й так мінімальних платень, бо тільки тоді можна віддатися в спокою своєму заняттю без більших турбот будня.

Віримо, що громадське поставлення справи з боку проводу РСУК і службовиків дасть влучну розвязку важкого положення РСУК, а про неї надіємося скоро повідомити нашу, зацікавлену надзвичайно у майбутности і розвитку РСУК, суспільність.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. ЖОВТНЯ 1932.

О. З.

З Косова до Буркута.

Гарні наші Карпати та цікаві, а як мало знаємо їх, переконуємося тоді, коли самі заглянемо у їх нутро, перебудемо серед їх чарівної природи хоч кілька днів та самі немов відкриємо чар їхньої краси. А знаємо їх мало (поза нечисленними туристами), бо доступ у їх нутро не легкий, наша ж цікавість на красу гір, здається, за мала. Більшість наших літників задоволяється красою гір з вікон поїзду або котрогонебудь літниська, не маючи відваги ходити по незнаних верхах та долинах. Страх перед прогульками у глибину гір для пересічного смертельника частинно оправданий, бо куди та як іти, де ночувати — це питання, які дають нам чимало клопоту і доводять до того, що неодин махне рукою та в найкращому разі сідає у поїзд і їде у Ямнє чи інше знане й безпечне місце.

Вправді істнують у нас туристичні товариства, але їх діяльність більше паперова, а прогульки є лишень вимковим явищем. Досі не маємо ніякого писаного провідника по Карпатах, що влекшував би прогульки, не кажучи вже про схоронища, означування стежок і т. п. Нам на сором робить це частинно „Товаржиство Татшаньске", реклямуючи красу східних Карпат та стягаючи сюди із глибини Польщі численних прогульковців.

Подаю тут враження з відбутої прогульки до джерела Буркута та озера Шибене і раджу всім охочим не лякатися невигод і медведів та потрудитися до Буркута хочби для самої води.

З коломийського двірця їдемо автом (по пять зол. від особи) через Заболотів і Рожнів до Косова. Їзда триває півтора години і ми вже в Косові на ринку. Нам на привитання виступає постерунковий та просить показати „документи". На наш здивований запит про причину леґітимування заслонюється „розпорядженням". Це вправді нас трохи „пешить", але швидко забуваємо про ту старопольську гостинність.

Косів, цей галицький Меран, манить до себе цілий рік не тільки прогульковців, але також недужих людей, що хочуть мати лагідне підсоння, багато сонця та овочів і річну купіль у теплій порі року. Хоч саме місто має всі відомі нам прикмети галицьких містечок, то зате сусідні громади, як Старий Косів, Смодне, Москалівка і Город мають багато гарних мешкань та стягають туди літників. З Косова легко робити дуже гарні прогульки: ближчі на Камянисте, Михалків, у долину Бабинського потоку, або дальші на Писаний Камінь, Сокільське чи в долину Білого і Чорного Черемоша, або до Вижниці на румунський бік.

Тому, що нашу прогульку до Буркута і Шибеного хотіли ми відбути у трьох днях, наймаємо в Косові підводу і ранком виїздимо через Город і Соколівку в напрямі Жабя. Гостинець понад річку Рибницю добрий і тому їдемо приємно оглядаючи красу гір та придорожніх „вишників", що обсіли бідну Гуцульщину та витягають з неї вже останні соки. Правда, стрічаємо при дорозі й українські кооперативи, яких вивіски бідно та несміливо глядять на подорожного, немов би стидалися, що живуть на своїй землі.

Прощаємося з Рибницею і їдемо у гору на Буковець. На вершку цієї гори кінчиться „цісарська" дорога (збудована ще за Австрії) і зачинається нова, викінчена вже за Польщі: крута, стрімка і камяниста. З Буківця веде ліворуч стежка на Писаний Камінь — ціль гарної прогульки. Зїздимо в долину Черемошу (чорної ріки, як кажуть гуцули) і через Криворівню доїздимо до Жабя. Їзда з Косова триває чотири години. (Сюди їздять з Косова особові авта — 5 зол. від особи і це найлекший спосіб, щоби дістатися у Жабя). Заходимо до ресторану Ґептнера, чистого та приличного жидівського льокалю, де можна відпочати, поживитися і переночувати. Ціни доволі приступні, обід із трьох страв 1.50 зол. У нього можна оглянути та купити ріжні гуцульські вироби й памятки, як старі порохівниці, пістолі, давні коралі, що колись для гуцулов спроваджували купці з Венеції, мосяжні хрестики, топірці і подібні предмети, які тепер випродують гуцули за марний гріш або міняють за тютюн і горівку. Звідси мандрують вони при помочі ріжних прогулькоців у світ і в цей спосіб неодин цінний предмет замість до наших музеїв попадає в чужі руки.

Серед розмови нарікають гуцули на брак праці та нужку й голод, що панує серед бідних родин. Допомога тільки в малій частині заспокоїла голод і то мабуть не завсіди доходила туди де була конечна. Ще й тепер стрічаємо по дорозі бідні, обдерті діти, які витягають руки по кусень хліба. Доказом великої біди також і те, що гуцульські вироби подешевіли тепер на яких дві третих ціни з попередніх літ. Люди продають за будь-що, аби тільки добути грошей на прожиток. Минулими роками бувало тут більше літників і прогульковців, які давали заробляти місцевому населенню, цього року наслідком кризи літників мало.

Відсвіжуємося холодною купелю в Черемоші, їмо обід та їдемо в дальшу дорогу. В Жабю-Ільці кінчиться добра дорога, візок зачинає щораз більше підскакувати по камінню; шлях місцями поперериваний, так що не тяжко найтися у филях Черемошу, який нині не дуже привітний, бо десь вище пустили „клявзу" для сплавів. Сплавів іде небагато, бо дерева не вивозять. На одній сплаві бачимо ціле прогулькове товариство (певно сусіди); сидять собі люди вигідно на спеціяльно збудованих лавках та певно жалують своєї забаганки — головно на закрутах та водопадах, бо хоч така їзда приємна, але таки трохи страшна.

(Докінчення буде.)

ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ВИСТАВІ В ШИКАГО.

НЮ-ЙОРК, 15. 9. (Вл. кор.) Українські часописи в Злучених Державах поміщують дотепер лише поклики виставового комітету з Шикага й дописи поодиноких читачів про недалеку виставу в Шикагу. У „Свободі" з дня 9. вересня помістила ширший допис п-ні Марія Скубова. В ній обговорює виставу в якнайширшому закрою і радить вислати когось до рідного краю за експонатами.

Перед двома тижнями помістив у „Свободі" й „Америці" допис артист з Гуцульщини, гром. Василь Якібюк, дораджуючи збудувати павільон у гуцульському стилі і хоч 1 кімнату призначити на гуцульське мистецтво. Він згадує, що в його посіланні є старовинна збірка гуцульських виробів з мосяжу, яка надається до Музею і може бути виставлена в Шикаго.

А у трьох числах „Америки", в останнім з дня 13. вересня, помістив довгу статтю арт. Василь Авраменко під наг. „Українці у світовій виставі в Шикаго в 1933". Автор основно обговорює всі ділянки українського мистецтва, які повинні бути заступлені на виставі, а довше зупиняється над організацією українського хору й народнього балету. По його думці треба заздалегідь роздати українським хорам ноти і вчити їх пісень, які вони малиб відспівати під орудою проф. Олександра Кошиця у величезнім Жовнірськім Стадіоні в Шикагу в часі „українського тижня", десь у червні чи липні 1933 р. Таксамо в тім часі мав би відбутися зізд українських танцюристів у Шикагу, в числі біля тисячки, і в той спосіб українська пісня й український танок мусіли би здобути собі таке признання, яке здобували дотепер по інших містах. Ці виступи малиб бути підставою до заложення якогось тривкого українського мистецького інституту в Америці.

Кожне село в Німеччині, кожна дільниця в німецькому місті має свій щоденник. Серед 6-ти мільйонів українців у Польщі нема читачів навіть для одного щоденника!

З церковних справ.

Нова жіноча конґреґація.

Папська комісія „Pro Russia" видала декрет, яким основує на пробу на 7 літ нову чернечу жіночу конґреґацію визант.-словянського обряду, а саме: Сестри-місіонарки Пресв. Серця Христового. Їх основником є о. Павло Мацевич Т. І. визант.-слов. обряду з Вильна. Нова конґреґація має свій осідок у Вильні і ставить собі головним завданням співпрацювати в ділі церковного зединення на православних областях нинішньої Польщі.

Зміна осідку еп. Нярадого.

Осідок гр.-кат. епископа в Югославії Преосв. Нярадого, який резидував досі в Крижівцях, переноситься цього року до Загребу. Еп. Няраді буде мешкати покищо в тамошній греко-кат. Духовній Семинарії, а парохіяльна церква св. Кирила і Методія буде одночасно катедральною, доки не побудують епископської палати і нового катедрального храму. Капітула залишається покищо у Крижівцях.

Новий архиепископ Відня й українці.

На місце помершого ц. р. архиепископа Відня, кард. Піфля, Ап. Престіл іменував на віденську архиепископську катедру о. д-ра Теодора Іннїцера, проф. віденського університету. Новий епископ уродився в 1875 р. у Vyprty (Weipert) у нинішній Чехословаччині. Висвячений в 1902 р., від року 1911 є професором св. Письма Н. З. на теол. факультеті віденського університету. В акад. році 1928/29 був вибраний ректором університету. В третім кабінеті Шобера був міністром суспільної опіки. Був теж куратором австрійського захисту для паломників у св. Землі, куди часто їздив. Австрійська преса приняла його номінацію дуже прихильно. Українська кольонія у Відні передала новому архиереєви привіт від віденських українців. До нашої Богосл. Академії ставився Номінат дуже прихильно, тому й ректорат Академії вислав йому з нагоди номінації щирі побажання. („Нива").

ЗМІНА В УКРАЇНСЬКІЙ РЕДАКЦІЇ.

Найстарша канадійська українська ґазета „Канадійський Фармер" з Вінніпегу, власником котрої є тепер Українська Книгарня у Вінніпеґу, змінила від найновішого числа з дня 7. вересня 1932 редактора. На місце гром. О. Гикавого прийшов д-р Федір Дацків. „Кан. Фармер" в українських справах безпартійний з національним наломком

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ СВОБОДИ ЗБРОЄНЬ.

БЕРЛІН, 30. 9. ПАТ. Німецький міністр закордонних справ Нойрат приняв німецьких дневникарів на пресовій конференції. Він заявив, що в справах меншинних німецьке становище буде унаглядне в Раді і на зборі Союзу Народів. Зясовуючи становище німецького уряду в справі зброєнь, мін. Нойрат покликався на свої слова перед мін. Саймоном, що не може признати його правничих виводів у відповіді на німецький меморіял. Також заповіджена заява Гендерсона не посуне справи наперед. Розмови з Еріотом він не уникав, однак ініціятива в цій справі повинна вийти від французького премієра. Тепер на думку мін. Нойрата повинні інші виступити з новими пропозиціями. Навязуючи до ревеляцій американської преси в справі тайних німецьких зброєнь мін. Нойрат називає оперування арґументом про недодержання Німеччиною постанов у справі роззброєння затроюванням атмосфери. Однак це не вплине на становище німецького уряду, який не приступить до роззбройних переговорів, доки не дістане ґарантій, що будуть знесені дискримінації, які обмежують збройну свободу Німеччини.

ВИПОЗИЧУВАННЯ ҐАЗЕТИ З КІОСКІВ, ТРАФІК І ПРИВАТНИХ ОСІБ — Є СТИДОМ ДЛЯ КУЛЬТУРНИХ ЛЮДЕЙ!

ЗВОРОТ ДО ЛІПШИХ ЧАСІВ В АМЕРИЦІ.

НЮ-ЙОРК, 15. вересня. (Вл. кор.). Організація малих купців, що торгують матеріями й білям, відбуває саме свою конвенцію в місті Ню-Йорку. Її предсідник, П. А. О Коннел, виголосив на вступі промову, в якій сказав таке: Організація обіймає 3.800 крамниць, які замовили на час від вересня до грудня біжучого року товарів вартости 1,,170.000.000 дол., а з того на 400 міліонів із самого міста Ню-Йорку, а біля 60 міліонів з Бостону. З цього треба заключати, що населення починає вже купувати, а це знову вказує, що добробут починає вертатись.

ПІВ МІЛІОНА ДОЛ. НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

НЮ-ЙОРК, 15. вересня. (Вл. кор.). Еммa С. Болес, що померла перед тижнем у місточку Елизабет біля Ню-Йорку, залишила у своїм завіщанні пів міліона дол. на добродійні цілі. Між іншими розділила гроші так: на нюйорське біблійне товариство 10.000, товариство для организації добродійности 10.000, товариство для сліпих 5.000 і т. д. і щось ва 20 інших інститутів милосердя по 5.000 дол.

РЕЛІҐІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В МЕКСИКУ.

Папа оголосив нову енцикліку про важкі умовини релігійного життя в Мексику, зокрема про переслідування, які терплять католики, без огляду на умову, що забезпечує їм свободу віроісповідання. Енцикліка наводить ряд фактів, як напр.: заборона навчання релігії по школах і значне зменшення числа священиків, причім порівнує переслідування в Мексику з переслідуваннями в Радянщині.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА НА ВЕЛИКОМУ ОКЕАНІ.

ВАШИНГТОН, 1. X. Появився офіціяльний комунікат про постанову уряду, що фльота Злучених Держав залишиться довше на Великому океані. Шеф штабу маринарки, адмірал Прат пояснює це щадничими мотивами і потребою дальших маневрів задля повного вишколення моряків. Постанова американського уряду і то безпосередно перед опублікуванням звідомлення Літона заслугує тим більше на увагу, що Японія приготовляє в останньому часі урядовий крок, що має на меті відкликання частини американської фльоти з Великого океану. В тій справі до Вашингтону має виїхати адмірал Йомура. Як відомо, сконцентрування цілої американської фльоти на Великому океані викликало в Японії велике зденервування.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО УВО.

ЧОРТКІВ, 1. X. ПАТ. У процесі проти Антонюка й 10 тов., обвинувачених у приналежности до УВО та саботажі запав учора перед тутешнім трибуналом присяглих суддів присуд. Василя Стадника засудили на 6 і пів року тюрми, Івана Антонюка на 5 літ, Петра Медведєва на 2 роки, Гната Тимчука на 4 роки тюрми. Інших обвинувачених увільнили.

ПЕРЕДПЛАТНИК, ЯКИЙ НЕ ПЛАТИТЬ ПЕРЕДПЛАТИ, Є ЯРМОМ НА ШИЇ КОЖНОГО ПРЕСОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.

Життя краю.

Величаве кооперативне свято в Монастириськах.

(в) Не зважаючи на всі труднощі, яких зазнала наша кооперація в недавньому минулому, не зважаючи на важку господарську скруту, що специяльно болючо бє по нашому громадянстві, яке в 90 проц. селянське, — кооперація всеж таки не здає тих позицій, які заняла за 12 літ після війни. Навпаки: кооперація ще більше посилюється та будує щораз-то нові станиці на нашому господарському фронті. Селянин бачить, що одинокий його рятунок, одинока поміч — кооперація.

Доказом цієї свідомости може послужити величаве кооперативне свято, яке відбулося дня 25. вересня ц. р. в Монастириськах, бучацького повіту, при кількатисячному здвизі (поверх 6000 людей) селян, інтелігенції та міщанства Монастириськ і монастирської судової округи. Свято це влаштував П. С. К. Бучач при видатній співпраці о. Л. Білинського, о. Марка Ґіля, пп. Ласовських, Радловських та інших з нагоди посвячення кооперативного складу-магазину для обслуговування дооколичних кооператив.

Першу частину свята виповнило полеве богослуження, відправлене о. Л. Білинським, місцевим парохом, в асисті кількох священиків на площі біля старої церкви на „Фільварках". На святі виголосив глибоку змістом і прегарну формою проповідь о. В. Мельник із Звенигороду.

Після богослуження уформувався похід, який перейшов вулицями міста на площу складу ПСК., викликавши своєю імпозантністю велике враження. Похід отвирала бандерія із 40 коней (на більше не було дозволу), за нею йшли громадяни Монастириськ, процесія, а за процесією делегати товариств, у рядах яких можна було бачити представника РСУК. пос. З. Пеленського, предст. Парлям. Репр. посла Ол. Яворського, делегата Гол. Виділу „Просвіти" мец. д-ра Гринева, нач. дир. П. С. К. у Бучачі інж. Шепаровича, багато дооколичної і місцевої інтелігенції та духовенства і маси селянства з дооколичних сіл, яких репрезентанти йшли в порядку під знаками своїх кооператив і читалень, переділені на переміну орхестрами й хорами.

Після посвячення магазину перейшли учасники до салі кооп. „Сила", де відбулася друга частина свята — академія. Невеличка саля могла помістити тільки малу частину учасників, рештаж з жалем розходилась домів, забираючи з собою спомини великої маніфестації свідомого скооперативізованого громадянства, яке знає свою мету. Академію отворив прегарним і з вервою виголошеним вступним словом о. Іван Галібей, голова Надз. Ради П. С. К. З черги довшу, вдумчиву промову іменем філії „Просвіти" в Монастириськах виголосив о. Марко Ґіль, а хор відспівав кооперативний та просвітянський гимн. Потім слідували промови: привіт посла З. Пеленського від РСУК., пос. Ол. Яворського від Парл. Репрез., мец. Гринева від Гол. Виділу „Просвіти" і багато інших та пописи читальняних орхестр.

Вечором цього дня як завершення цього свята відбувся в цій-же салі комерс, на якому зібралось біля сорока громадян. У симпатичній товариській атмосфері провели учасники його декілька незвичайно милих хвиль серед принагідних промов і розмов на тему кооперації, яким пос. Пеленський умів своїми особистими споминами з поїздок за границю надати специяльного інтересу та атракції.

На маргінесі цього свята відмітити треба одно: аранжери таких імпрез повинні подбати, щоб учасники свята, коли вони вступають як щось одноцільне, брали участь безумовно в народніх строях по змозі однакових, недостача чого неприємно вражала у кінооччиків, які поубирались досить фантастично. Цікаве було також те, що поліція скрупулятно вишукувала світлинців, які сфотографували похід та конфіскувала їм кліші, подібно, як це було тиждень перед тим в Бучачі. Невже і це небезпечне?

IV. Конґрес словянських католицьких академиків і сеніорів у Загребі.

1. — 5. IX. 1922.

У столиці хорватської землі відбувся в перших днях вересня ц. р. IV. конгрес зорганізованої словянської католицької інтелігенції. Попередні конгреси були в Кракові (1929), Любляні (1930) і в Братиславі (1931). — Організація словянських католицьких академиків, таксамо як і міжнародня організація католицьких академиків, основана на принципі національної рівноправности, так що українці засідають на тих конгресах поруч з іншими націями як рівні з рівними і можуть взяти на себе обовязок влаштування одного з найближчих конгресів, подібно як це досі робили поляки, словінці, словаки і хорвати.

Конґрес у Загребі почався Службою Божою, яку відправив професор університету о. прелат д-р Ст. Бакшіч у церкві св. Марка. У короткій, змістовній проповіді дістали всі учасники конгресу гарну науку про ролю словянського католицизму в минулому, а також і про його високе завдання в будучности. Місія зединення християнства Сходу і Заходу, яка по найтипічніших представниках і апостолах словянського християнства в дусі церковного універсалізму носить імя Кирило-Методіївської ідеї, це є одно з найважніших завдань християнського католицизму.

Після Служби Божої зійшлися всі учасники і численні гості на святочне відкриття конгресу до великої салі колишнього хорватського сойму. До польської делегації належали: голова „Одродзеня" В. Тарновський як провідник, З. Занозінський, д-р П. Скварчинський, А. Маковський, Я. Столярський і С. Каралюс; до словацької: сенатор д-р Я. Ковалік, д-р А. Вашек, Ґ. Фаґуля, д-р К. Кліновський і о. А. Кліман; до словінської: проф. унів. д-р Фабіян, проф. Е. Бойц, д-р А. Крошль і Ф. Терсеглав; до української: проф. д-р К. Чехович, В. Конрад і М. Степчишин. Хорвати, як господарі були заступлені численніше. Чеська делегація з прелеґентом о. проф. д-ром Я. Урбаном приїхала пізніше, так що на святочнім відкритті її не було. — Багато визначних гостей і кореспондентів загребської та білгородської преси свідчили про велике зацікавлення працею конгресу серед духової і світської інтеліґенції.

Конгрес відкрив голова організаційного комітету д-р Степан Маркуліч, що привітавши присутніх гостей, заступників влади і ріжних культурних установ, попросив до президії представників окремих делегацій, а саме В. Тарнавського (поляка), д-ра А. Вашека (словака), д-ра К. Кліновського (словака), проф. А. Крошля (словінця) і д-ра К. Чеховича (українця). — На секретаря покликав п. Луку Перініча, секретаря організаційного комітету.

У своїй промові д-р Маркуліч вказав на ролю католицької інтеліґенції по світовій війні, а особливо на ролю католицької молоді при розбудові міжнародньої співпраці і при оживленні ідеалу нового християнського суспільного і міжнароднього життя. Принципи християнської правди й любови мусять просякнути життя цілого світа, вони мусять лягти в основу співжиття словянських народів і мусять також кермувати народами конгресу.

По промові д-р Маркуліч запропонував конгресові вислати привітні телеграми для Св. Отця Папи Пія XI., дкя короля Югославії і для президентів чехословацької і польської республики.

З цілої низки дальших промов особливу увагу звернула на себе промова старости міста Загребу, проф. університету д-ра І. Крбека. Він вказав на те, яким світлим явищем є конґрес словянської католицької інтеліґенції серед загальної темряви матеріялізму й еґоїзму. Дві ідеї, ідея релігійно-моральної обнови людства й ідея словянської солідарности, обеднали словянську католицьку інтеліґенцію до спільної праці над оздоровленням усіх ділянок життя. Ідея католицизму не суперечить, а навпаки: піттримує ідею здорового націоналізму.

Ректор загребського університету д-р Осип Белобрк короткою промовою також привитав учасників конгресу. „Наше завдання є ідентичне з вашим" — сказав на закінчення. — „І ми маємо за завдання плекати у молоді гарні ідеї етичні і національні".

Потім витали конгрес заграничні делеґати. Поляк В. Тарновський вказав на звязок сучасної економічної крізи з крізою моральною і на завдання словянської католицької молоді на засадах християнства прямувати до кращої будучности. Словацька делеґація підкреслила ріжницю між передвоєнною ідеєю словянської солідарности, просяклою вірою у провідну ролю Росії, і між теперішною, яка накладає обовязок і на малі словянські народи до активної співпраці хочби і без участи російського народу.

Від українського товариства „Обнова" і від українського Сеніорату у Львові вітав конгрес проф. д-р К. Чехович, підкреслюючи особливий характер українського католицизму і його особливе значіння для реалізації Кирило-Методіївської ідеї. Рівночасно оправдав неприсутнього прелеґента о. д-ра Г. Костельника й інших українських делеґатів, яким непереможні перешкоди не дозволили приїхати особисто на конґрес до Загребу.

Після того відчитано ще цілу низку привітних телеграм і листів, м. ін. і від Українського Т-ва „Просвіта" у Загребі та від Української Студентської Громади у Загребі.

З промов заступників хорватських інституцій і товариств на особливу увагу заслуговує промова пані д-р Божени Дежеліч від сеніорату жіночих католицьких академічних товариств, у якій зясовано цілу низку проблем, перед якими стоїть модерна католицька жінка. Представники словянської католицької інтеліґенції повинні усвідомити собі також завдання інтелектуальної і моральної помочі у відношенні до своїх сестер, дружин, доньок і матерей, яким звичайно дуже тяжко пробиватися серед гущавини сучасного хаосу ідей і серед важких економічних умовин життя.

Після закриття святочного засідання ходила президія конгресу поклонитися хорватському митрополитові, загребському архіепископові д-рові А. Бауерові, який приняв протекторат над конгресом.

(Продовження буде).

Свято і виставка „Сільського Господаря" у Винниках.

Дня 30. вересня ц. р. почалося у Винниках к. Львова тридневе свято „Сільського Господаря" зраз із виставкою хліборобських плодів, уладжене місцевим Кружком „Сільського Господря" при співучасти львівської філії цьогож Товариства.

Свято почалося дня 30. вересня ц. р. в год. 9-ій богослуженням у місцевій церкві. В год. 10-ій відкрив свято член ради Кружка „С. Г." у Винниках гром. Бреславський, витаючи гостей та представників установ із сусідніх сіл і зі Львова. По нім промовляв голова львівської філії „С. Господаря" дир. П. Ковальський, який зясував довгі заходи для підготовки цієї виставки. Опісля витали виниицьких хліборобів з їх святом: інж. Е. Храплвий — від Головного Товариства „Сільський Господар", о. Осташевський — від Кружка „С. Г." й установ Підберезець, інж. Я. Цімура — від Кружка „С. Г." й установ Молошкович, гром. П. Дацко від Кружка „С. Г." з Чижикова, а вкінці від читальні „Просвіти" у Винниках прегарною промовою о. дек. Гірняк. Присутні закінчили це святочне відкриття відспіванням народнього гимну.

Опісля гості оглянули виставу хліборобських плодів, яка уладжена дуже дбайливо, до чого чимало причинилася праця голови Кружка „С. Г." у Винниках гром. Т. Маркевича, цілої Ради Кружка та передовсім інж. Г. Кліпневського, який був душею цієї імпреаи. Вистава поміщена в салі читальні „Просвіти". На видному місці впадає в очі тризуб зі збіжа й овочів — знак богацтва нашої землі. Довкруги розміщено експонати поодиноких установ та осіб. Починає виставу Головне Товариство „Сільський Господар" своїми діяграмами і виданнями. Далі розложені плоди членів Кружків „С. Г." у Винниках, Чижикові, Гаях, Підберізцях, Миклашеві і т. д. На першому місці прекрасна ґородовина, між якою вибиваються дуже гарні продукти Стефана Кіяка (цибуля, морква, буряки, бульба), Теодора Сарамахи (насіння), Петра Обаранця (петрушка, кавуни, бруква), Стефана Бреславського (ріжна ґородина, помідори, малини!) далі збірна вистава Кружка „С. Г." з Підберезець і Гаїв (капуста). Окреме місце займають насіння, які виставляє кооп. „Пласт", Кружок „С. Г." в Підберізцях (фасоля) і Гаях. По середині салі розложені овочі, якими не постидались би і найкращі чужі садівники: між ними на особливу увагу заслуговують прекрасні експонати Ст. Кіяка (Винники), дир. Коновальця (Зашків), І. Лучинського й І. Пруса (Чижиків), О. Вовка (Гаї), М. Керноги (Підберізці), о. Гірняка (Винники).

Дальше чимало місця займають вишивки і народня ноша Кружка „Союзу Українок" з Винник і господинь-членів „С. Г." з Чижикова. Окремий кіоск з виробами українського промислу уладило Українське Торговельне Товариство з Винник. Окремо виставляє кооператива „Шовк" власні продукти шовківництва до власної шовкової матерії ключно, кооператива „Рій" пасічницьке приладдя і ріжні роди медів, трикотарня К. Венґерової — трикотарські вироби, а Кружок „С. Г." з Винник ріжне господарське знаряддя. Увагу гостей приковує вистава експортових яєць і таких, які годі збути, уладжена Центросоюзом.

На дворі у клітках розміщені расові кури, а саме леґгорни (виставляють Дацко — Чижиків, Дядика — Гаї, інж. Бучинська) кармазини (о. Вовк — Гаї, Ст. Кіяк — Винники), плімути (Дмитерко і С. Бреславський), качки (інж. Бучинська) і крілики (Ст. Кіяк). Крім цього виставлені ще кури-брами (М. Паранька — Чижиків), кури-ліліпути та голуби.

Поруч вкопано зразки щеп кооперативної шкілки деревець з Гряди і Кружка „С. Г." з Чижикова. Дуже повчаючі є зразки зі шкілки деревець Миколова Дм. з Погорілець, де виставлено всі роди — від дички до прекрасних щеп і винограду включно.

Вистава, хоч у скромних рямцях, робить дуже добре враження і певне, що буде мати чималий вплив на піднесення рівня хліборобства району.

В часі тревання свята „Сільського Господаря" і вистави передбачені господарські реферати а в неділю, 2. жовтня ц. р. на закінчення — народній фестин.

ВЕЛИКА ФАШИСТІВСЬКА РАДА.

РИМ, 1. 10. ПАТ. Завтра збереться під проводом Мусолінія Велика Фашистівська Рада. Треба зазначити, що від останньої сесії Вел. Ф. Ради кружляють чутки про можливість виступлення Італії з Ліги Націй. Все каже здогадуватися, що такої можливости в теперішних умовинах нема.

З ЛЕТУНСТВА.

МОСКВА, 1. 10. ПАТ. Осів тут англійський летун Ґрірсон, що відбув поворотний лет зі Самарканди через Баку та Сталінград. 40-особовий більшовицький літак „Ант. XIV." вернув з Харкова відбуваючи лет у 4 год. 40 хв.

ТРІЄСТ, 1. 10. Гидроплян, що курсував на шляху Тріест-Венеція, наслідком нагального буревію мусів осісти біля Ґрадо. При цьому дійшло до катастрофи. Пасажир і механік згинули на місці. Пільот і один подорожний ранені тяжко, а другий пільот і радіотелеграфіст ранені.

—o—

ПАМЯТНИК ПОЛЯГЛИМ В ОБОРОНІ ПЕРЕМИШЛЯ.

БУДАПЕШТ, 1. 10. ПАТ. 11 жовтня в Будапешті відбудеться святочне відслонення памятника в честь вояків, які полягли в обороні Перемишля підчас російської облоги в 1914 і 1915 р. Мадярський комітет будови памятника висилає до Перемишля спеціяльну делеґацію, щоби запросити на це свято команданта О. К. ген. Тесаро та бурмістра міста.

ГАЙНЕ-МЕДІНА НА МАДЯРЩИНІ.

БУДАПЕШТ, 1. 10. ПАТ. Діточий параліж Гайне-Медіна спричинив у місті Сеґеті 10 жертв. Захоріло більше як сто. Крім того в місті лютує пошесть тифу, на який захоріло 153 людей.

З еміґраційних справ.

Важне для еміґрантів до Зл. Держав П. А.

Американський консулят приймає еміґрантів виключно таких, що мають карти вступу і то в терміні, означеному на карті. Інших еміґрантів не приймає.

В справі безплатних закордонних пашпортів.

З огляду на зліквідування Експозитур Еміґраційного Уряду в Кракові, Білостоці, Берестю і Львові дозволи на безплатні закордонні пашпорти до заморських країв, або на продовження передавнених пашпортів видає для цілої Польщі Еміґраційний Інспектор у Варшаві. Подання на еміґраційний пашпорт треба належно мотивувати і долучити до нього відповідні документи, що виправдують змогу виеміґрування.

Дозволи на виїзд до континентальних країв дають Державні Уряди Посередництва Праці.

Ліквідація польського консуляту в Детройт

Польський консулят в Детройт (У. С. А.) зліквідований. Його обовязки перебрав консулят у Пітсбурзі.

Транспорти еміґрантів до Зл. Держав П. А.

Найближчий транспорт їде з Варшави 14. жовтня, (з Ґдині 19. жовтня), слідуючий дня 18. листопада (з Ґдині 23 листопада).

Корабельна карта 3 кляси коштує 112 долярів від особи повище 10 років, від 1—10 років — 56 долярів, а до року 4 доляри.

НОВИЙ МАДЯРСЬКИЙ УРЯД.

На Мадярщині утворився новий уряд під проводом премієра Гембеша.

НОВИНКИ

— **Відгуки ліквідації „Сель-Робу": закриття 12-ти кооператив у львівському воєвідстві.** У звязку з ліквідацією „Сель-Робу" закрито на терені львівського воєвідства 12 кооператив, з того 2 видавничі кооперативи у Львові, які не належали до Ревізійного Союзу Укр. Кооп. На решту склалися 4 кооперативи в Дрогобиччині (Добрівляни, Раневичі, Нагуєвичі і Ясениця Сільна), 2 Перемищина (Накло і Селиська), 1 Жовківщина (Любеля), 1 Самбірщина , 1 Турчанщина і 1 Каса Стефчика в Дрогобичі. Польська влада пояснює, що всі ці кооперативи були опановані сельробами, які під покришкою кооперативної праці вели свою політичну роботу. Українські кооперативні власти безсумнівно подбають, щоб ліквідація тих кооператив не відбилася на справжніх кооперативних потребах і інтересах місцевої людности. — Точної статистики про закриті кооперативи в Станиславівському і тернопільському воєвідстві покищо не маємо.

— **На допомогу українським політичним вязням** зложено на академії в Самборі з нагоди боїв під Крутами 68.11 зол.

— **Нові ціни хліба у Львові.** Львівські пекарі рішили обнизити з днем 3. жовтня ц. р. ціну пшенично-житного (люксусового) хліба в пекарні на 43 сот., по склепах на 45 сот., житного хліба в пекарні на 36 сот., по склепах на 38 сот., а темного в пекарні 23 сот., по склепах 25 сот. Булки (4 дк.) коштують в пекарні 3 і пів сот., по склепах 4 сот.

— **Заведені надії курців.** З днем 1. жовтня ц. р. дирекція тютюнового монополю обнизила ціни папіросів: плоских із 5 і пів на 5 сот. за штуку, египетських із 12 і пів на 11 сот. та із 10 на 8 і пів сот., Ерґо із 7 і пів на 7 сот. Рівночасно обнижено ціни тютюну махорки із 60 на 50 сот. В найближчому часі має показатися в продажі новий рід папіроски „тонкої" в ціні півтора сот. за штуку. Ціни інших тютюнових виробів не змінені.

— **Новий розклад їзди.** В ночі з 1. на 2. жовтня ц. р. входить в Польщі новий розклад їзди на залізницях. Зміни торкаються головно підміських потягів і на коротких лініях.

— **Вечір Петра Сороки,** що відбудеться в понеділок 3. ц. м. в салі Лисенка в год. 8.15 веч., викликав велике зацікавлення в усіх кругах українського Львова. На програму того „вечора сатири, гумору та сміху" складаються куплети, монольоґи і веселі пісоньки, — все те перетикане дотепною конферансієркою. Гратиме орхестра Шлапаків. Нема сумніву, що українська публика проведе весело вечір, на якому почує вперше цілу низку нових куплетів, монольоґів та естрадових пісоньок.

— **Ще про пресову конференцію.** На нараду представників української незалежної преси у Львові, яка відбулася дня 25. вересня ц. р. й яка оголосила місяць жовтень місяцем української преси, зза недогляду не запрошено представників видавництва „Наш Приятель". Подаючи це до прилюдного відома, зазначуємо, що цей орган приєднується до спільної акції місяця української незалежної преси.

— **Перед новою фото-виставою.** Вже 30. жовтня ц. р. відкриває „УФОТО" в салях Музею Н. Т. Ш. чергову свою виставу, присвячену виключно світлинам Львова. Виставовий комітет задумав наділити найкращі праці поодиноких виставців книжковими нагородами. Нагороди уфундували такі видавництва: 1) „Червона Калина" — серія книжок на основі вибору, вартости 75 зол., 2) книгарня Н. Т. Ш. — трильоґія Б. Лепкого, 3) Українська Енциклопедія — один том. 4) „Добра Книжка" — серія книжок вартости 50 зол., 5) „Просвіта" — „Старе українське письменство" Возняка, 6) книгарня „Рідної Школи" — одно з кращих своїх видань. 7) „Новий Час" — серія книжок, вартости 25 зол. Дальші нагороди подамо пізніше. Незалежно від того робітня платівок „Неґа" у Львові призначила для світлин, виконаних із неґативів „Неґа", дві нагороди, а саме: 10 і 15 тузинів платівок. Комітет повідомляє, що додатково приймає експонати до дня 10. ц. м. Речинець той продовжений не буде.

Газета не виходить задармо: редакція, папір, друкарня, кореспонденти, експедиція — це все вимагає грошей!

— **Український кооперативний ресторан у Львові.** Дня 25. вересня ц. р. відбулися установчі збори першого українського кооперативного ресторану у Львові під фірмою „Вітаміна". До Надзірної Ради вибрано як голову ради. Григорія Ганусяка, як заст. голови д-ра Василя Юзьвяка, як секретаря Богдана Фостяка, а як членів пп. Марію Гірнякову, Марію Мудрикову, Льва Чубатого і Теодора Пявку. До Управи вибрано: як справника інж. Івана Кандяка, як скарбника м-ра Миколу Топольницького, як книговодця проф. Володимира Тарновецького та як заступників пп. Івана Дейнеку і Івана Бунду. До ведення ресторану анґажується фахову людину. Управа кооперативи просить цим шляхом усіх громадян, яким вислано друкований заклик, щоби негайно вступили в члени кооперативи і вплатили бодай один уділ, хочби у ратах, залученими до заклику чеками Центробанку на рахунок „Вітаміни" ч. 10600. Просять взагалі українське Громадянство підтримати нову нашу кооперативну установу у Львові через вступ в її члени і вплату бодай одного уділу. Один уділ тільки 25 зол., вписове 5 зол. Ці гроші можна вплачувати трома місячними ратами. Відповідальність членів за зобовязання кооперативи тільки до висоти вплаченого уділу. Нова установа має усі здорові підстави істнування та всі вигляди найкращого розвитку.

— **Де мають дітися абсольвенти права — під увагу українським адвокатам.** Ми отримали листа, який порушує справді важливу й болючу справу, що торкається адвокатського стану та долі наших молодих правників: „Від кількох літ зростаюча кріза витворила і в адвокатськім світі важкі умовини прожитку. Цей стан ще більше дається відчувати молодим адептам цього фаху. Загально відомо, що дуже трудно дістатися на практику до адвоката і дійшло до того, що покінчені правники, потребуючи практики, не тільки що резиґнують з якогобудь заробітку, але ще й покривають усі кошти, які має його патрон у звязку з його вписом на листу кандидатів адвокатури. Здавалось би, що бодай на таких умовинах повинні всі наші адвокати приймати до себе конципієнтів, щоби дати їм можність не то заробітку, але підготовку варстату праці на будуче. Однак стверджуємо сумний факт, що багато наших адвокатів затруднює чужонаціональних конципієнтів, а напр. у Львові на 36 наших адвокатів 14 не хоче дати молодим людям можности практикувати. Тому треба поважно призадуматися над тим, чи справді нема ніякої ради, щоби злагіднити те, катастрофальне положення, в якім найшлися наші правники по укінченні університетських студій. Справа ще загострюється з виданням нової адвокатської ординації, що обовязуватиме правдоподібно від 1. XI. 1932, яка заборонить адвокатам, що не мають пятилітньої практики, приймати кандидатів до адвокатського стану". — **Адвокатський кандидат.**

Чим більше передплатників, тим кращою буває газета. Хто нарікає на газету, хай передовсім заплатить передплату, а потім каже свої вимоги!

— **Екзекутори при роботі.** З днем 1. жовтня ц. р. скарбова влада у Львові вводить в практику комасаційну систему при екзекуванні податків та інших належитостей. Задля цього принято нових 20 урядовців референтів так, що з давними екзекуційними урядовцями є їх тепер 40. Секвестраторів було досі 27, тепер принято ще 45, отже разом львівська армія секвестраторів числить 72 особи.

— **Спалила власну дитину.** У Львові арештували 20-літну Ванду Бережницьку, доньку промисловця, на донос її матери, що вбила власну неправесну дитину, яку поронила. В слідстві арештована призналася, що вдусила 8-місячне немовля і спалила в печі.

— **Спритний ошуканець.** У Львові арештовано адвокатського соліцитатора Петра Сидорчука під замітом рафінованих ошуканств. Він вносив позви проти незнаних осіб, яким нібито позичив гроші, на розправу покликував свідків, що потверджували зміст позвів і осягав присуди та екзекуційні накази. Наслідком того кільканацять осіб, які Сидорчука ніколи навіть не бачили, мусіли заплатити ріжні квоти. Аж врешті один з пошкодованих звернувся до поліції, яка арештувала Сидорчука та глядає за його фальшивими свідками.

— **Дрібні вістки.** Злодії розбили касу бюр Т-ва Львівських Броварів при Клепарівській вулиці у Львові. Забрали 22.600 зол. — Поліція арештувала Ант. Парадюка та Влад. Юраса зі Замарстинова, яким доказали влом до фірми „Спарт" при вул. Косцюшка. — Вістка, подана віденською пресою, про самогубство відомого атлета Штекера, показалася фальшивою. — У Пістої (Італія) буревій заподіяв міліонові втрати. Зливний дощ падав безупину 4 години. Біля Міляно буревій зірвав дахи із 100 домів, знищив церкву у Корнаредо біля Віяреджо. — На Балтийськім Морі затонув корабель „Немен", власн. фірми „Польська Жеґлюґа" наслідком зударення з кораблем невідомої приналежности. Залогу врятували.

— **Самогубство дідички.** В Золотому Потоці пов. Бучач відобрала собі життя властителька дібр Амалія Зайдманова. Вона розвелася зі своїм чоловіком, щоби вийти замуж за лікаря. Розвід коштував її 15 тисяч долярів. Тимчасом лікар отягався з вінчанням і з того приводу приходило між ними до сцисій. Під впливом духової депресії Зайдманова стрілила до себе з револьвера і згинула на місці. В полишеному листі встановила своїм спадкоємцем того лікаря.

— **Фальшівники грошей.** В Коцурові пов. Бібрка арештували Івана Багрія і Михайла Стецького, що займалися фальшуванням одно- і двозолотових монет. В часі ревізії найшли у них ґіпсові форми, цину і кілька фальсифікатів, які вони зробили. Арештовано теж Степана Влоха зі Львова, що приніс їм цину.

— **На радянсько-польській границі.** Із Столпців повідомляють, що в районі Долгінова на радянському пограничу кількох мущин і жінок хотіло перейти границю на польський бік. Втікачі доходили вже до дротів, аж нагло із засідки вискочило кількох радянських стражників і почали стріляти. Від радянських куль згинули три мужчини і три жінки.

— **Як чехи святкують ювилей.** В Яромержі (Чехія) судовий офіціял Вацлав Кугн святкував 75-ліття свого життя. З того приводу записав він місцевій дівочій школі 1000 чеських корон, хлопячій школі 1000, держ. ґімназії 1000, фондові убогих 1000, допомоговій касі робітників 1000, відділові Н. Й. С. 1000, окружному Н. Й. С. 1000, Матиці Шкільній 500, хорові 500, на будову публичної бібліотеки 500, на купальні 300, на першу поміч товариству „Ярбой" 200 і іншим. Всіх подарованих грошей на загально-національні цілі (лишень то, що подали часописи) разом 9000 чеських корон. Так чехи розуміють жертвенність на народні цілі. Чи прекрасний вчинок скромного чеського офіціяла послужить приміром для наших дійсно багатих людей?

— **Катастрофа на морі.** Із Сан Франціско повідомляють, що на Великому Океані розбився американський корабель „Невада". Із 35 осіб залоги 32 утонуло. Трьох останніх моряків виловив один американський корабель.

— **Утеча радянського вченого.** Фінляндська преса подає подробиці про втечу радянського професора Чернявіна, що втік із концентраційного табору разом із жінкою та малим сином і передерся через північні болота. Чернявін іхтіольоґ, що кілька літ тому брав участь у науковій експедиції для дослідів над життям риб. Наслідком якихось підозрінь у контр-революції його засудили разом із ріднею на примусові роботи у концентраційнім таборі недалеко Білого Моря.

— **Друкарський чортик.** В останнім малім фейлетоні „Виховуюча демагогія" трапилася дивна похибка. Складач замість „цивільних" зложив „кримінальних". Хіба йому одному відомо, як можливо одно слово замінити другим, зовсім неподібним. Дотична справа має виглядати так: „...а його єдиним оборонцем... у справах карних і цивільних".

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ТОМІ-БОЙ.

В оригіналі зветься ця фільма „Спортова кров"; її героєм — перегоновий кінь, що доводить людей до багацтва та руїни. Уся акція фільми йде на те, щоби глядачам якнайчастіше показати перегони коней. Ті, що розуміються на расових коняках і люблять приглядатись, як вони їдуть навзаводи, можуть мати не меншу емоцію, якби самі грали в тоталізатора. Зрештою любовна інтрига в американському стилі, — не важко її відгадати

м. р.

Дописи.

ЗОЛОЧІВ. *(Повітове свято в честь Франка.)* В неділю 18. вересня ц. р. уладила філія „Просвіти" в Золочеві при участи читалень з Почап, Хильчиць, Зазулів, Ляцького Великого і Ремезовець свято чи радше концерт у честь Івана Франка, на якому громадянство Золочівщини при величезній перевазі селянства заповнило вщерть салю Т-ва ім. Шашкевича. Програма концерту майже в нічому не ріжнилася від того роду традиційних свят з рефератом, виступами хорів і декламаціями а щодо скільксти точок була навіть за коротка; зате якостево представлялася багато краще від попередніх програм і вдоволила публику. Щодо реферату п. Коропецького, в якому представлено підложе й ідеольогію творчости Франка, то треба замітити, що він не був призначений для широких мас громадянства, як це воно в дійсності повинно бути, але для горстки інтелігенції — і тому не осягнув своєї цілі. На того роду імпрезі повинна бути виголошена (не відчитана) річева промова, зрозуміла всьому загалові присутніх, бо не будемо далеко від правди, коли скажемо, що ця точка чи не найважніша в усієї програмі. Милою несподіванкою був виступ обєднаних хористів з сіл Почапи та Хильчиці, зорганізованих у три зразкові хори (мішаний, жіночий і мужеський) під умілим проводом молодого селянина з Почап п. Олечака. Хори ці виконали прецизно низку народніх пісень, чим поставили себе безперечно на чолі кращих хорів Золочівщини під теперішню хвилю. Праця п. Олечака заслуговує на признання також і з того огляду, що служить показчиком, як треба гуртувати слабі сили поодиноких читалень у більші одиниці, щоби справді заімпонувати вислідами своєї праці. Співав також хор із Зазулів під управою п. Гайдучка. Другою атракцією концерту був сольоспів дівчини-селянки з Ляцького Мінчевичівної при фортепяновім супроводі п. Лисківної „Сунуться-сунуться хмари", „І сад зацвів". Молода солістка з-під соломяної стріхи вчарувала публику приємним голосом, доброю дикцією та модуляцією, що є ще й тепер рідкістю по наших селах. На цілість програми зложилися також декламації селян: „Каменярі" й „Україно я маленька". Велика шкода, що орхестра зі Соколівки не додержала слова і не прибула на свято, в наслідком цього з програми мусіли відпасти вправи вільноруч малих вояченят і громадянство не мало змоги оглядати на сцені поппсу своїх найменших, на які щомісячно складає датки На будуче виділ філії повинен подбати, щоби таке легковаження принятих на себе обовязків не повторилося, бо це свідчить про нашу несолідність. Слід побажати, щоби гарний моральний успіх концерту був заохотою до величавішого відсвяткування свята „Просвіти", що відбудеться в грудні, в якому не пять, але кільканацять читалень взяло би діяльну участь

◆◆

НЕМА ТАКОЇ БІДИ, ЩОБ НЕ МОЖНА ДОБУТИ 4 ЗОЛОТИХ МІСЯЧНО НА ПЕРЕДПЛАТУ ЩОДЕННИКА!

◆◆

БУЧАЧ. *(Гостина театру ім. Тобилевича.)* Як це не дивно, а українці в Галичині мають всеж таки свій театр. Дехто віщує йому недалеку смерть, а він собі на злість живе та служить Мельпомені. І признати треба, служить бездоганно. Театр ім. Тобилевича, можна сказати, одинокий у повному цього слова значінні театр, у свому ансамблю гуртує всі найкращі театральні сили на західніх землях та завдяки цьому всі його вистави стоять на високому рівені. Гармонійну цілість із мистецькою грою артистів творять цілком гарні декорації і багацтво строїв та інших реквізитів. Так і видно, що це дійсно театр, а не аматори. У своїй обіздці Галичини театр загостив з кількома виставами і до Бучача. Виставлено теж „Бродвей", в якій блиснули своїм талантом пп. Бенцаль, Боровик, Ленська, Венцалева, Блавацький та інші, твори чи свого роду концерт вибраних „Лялька", „Весела вдовичка" як мистецькою грою так і доброю музикою під проводом п. Цісика представляють собою прецизно виконані твори, які можуть заспокоїти смак навіть вибагливого „театральника". Нашому громадянству, яке, знеслючене аматорськими спробами всякого роду „директорів" ріжних театриків, недовірчиво ставиться нині до українського театру, щиро і з чистою совістю поручаємо цей театр, якому бажаємо принаймеше такого успіху, як у Бучачі, в його дальшій мандрівці.

Т. Д.

СПОРТ.

ЛЬВІВ — СОКІЛ (ЗОЛОЧІВ).

У неділю 2. ц. м. відбудуться на Цитаделі змагання в копаного мяча між вибраними копунами львівських дружин У. С. С. і дружиною золочівського Сокола (год. 11-а). Попередять (год. 9) змагання Мети з Соколом IV. Вступ: трибуна 1.50 зол., І. партер 1 зол., ІІ. п. — 50 сот.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Змагання цих дружин відбудуться на грищі 26. п. п. (Клепарівська вул.). Змагання викликали велике зацікавлення у Львові з уваги на добру форму обох дружин. Україна виступить у нападі з Петровом і Латушком, Рекорд у найсильнішому складі. Ціни вступу найнижчі. Початок: год. 3.15 попол.

УЖГОРОД. Русь — УМТЕ 4:1 (0:0).

В середу 28. м. м. відбулися відплатні змагання тих дружин. Перемогла певно дружина Руси, для якої голи стрілили: Ковач (2), Кобзяр і Шандор. Видців 1.000. Суддя В. Гальперт. У цих змаганнях грали востаннє в барвах Руси Шкіряк і Шандор, які з днем 1. ц. м. відїхали до війська.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 1. X. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 2·80 зол., за літру молока 16—18 сот., літру сметани 0·90 зол., купець 4·50 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 2. жовтня год. 7.30 веч. „Страшний двір" оп. Монюшка.

Понеділок, 3. X. год. 7.30 „Схоплення Сабінок".

Вівторок, 4. X. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок" (вистава закуплена).

Середа, 5. X. год. 7.30 веч. „Фавст", оп. Ґунода.

Четвер, 6. X. год. 7.30 веч. „Схоплення Сабінок".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 2 жовтня Авторський вечір Ант. Слонімського.

Понеділок 3. X Вистава не відбудеться з причини генер. проби.

Вівторок, 4. X. год. 7.30 „Бездомний лікар" А. Слонімського (премієра).

Середа, 5. X. год. 7.30 „Бездомний лікар" (вистава закуплена).

Концертове Бюро М. Тірка.

Вівторок, 4. жовтня і. Мистецький концерт Ваша Пшігода, скрипак при участі Альми Розе-Пшігоди.

ХОРОВИЙ СПІВ.

(Музична Школа С. Каспарек, вул. Кохановського 4, тел. 85-43) приймає записи до кляси хорового співу з узглядненням оперової ділянки. Хор веде проф. Брила, голос ставить проф. **Франковська** і проф. **Майбавмова**, дикцію і сценічну гру управитель оперової частини проф. **Кшижановський**. Зголошення (проба голосу): **Пані** середа год. 18-та, **Панове** четвер год. 17-та, або субота год. 18-та.

Кіна.

АПОЛЬО: „Ловіцька княжна".
АТЛЯНТІК: „Сержант X".
КАСІНО: „Томі Бой".
КОЛІСЕЙ: „Ескадра вірлів", ревія „100 проц. сміху".
КОПЕРНИК: „Пімста лилика".
МАРУСЕНЬКА: „Пімста лилика" (Ів. Петрович, Анні Ондра).
МІРАЖ: „Вільні душі".
ОАЗА: „Рішаюча ніч".
ПАЛЯС: „Король то я" (Власта Буріян).
ПАН: „Романс" (із Гретою Гарбо).
ПАСАЖ: „Пострах гір" (Кен Мейнард).
ПРОМІНЬ: „На заході без змін".
СТИЛЕВЕ: „Князь Дракуля".
УТІХА: „Мацістˮ, „Король цирку".
ХИМЕРА: „X. 27" з Марленою Дітріх.

Закордонне радіо.

Понеділок, 3. жовтня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 20.00 Брамсів вечір, **Братислава** (278,8) 17.25 Спів, Навратілева, 18.00 Сонати, скрипка, фортепян, **Міляно** (331,4) 11.15, 13.00 Музика, **Гамбурґ** (372,2) 11.30 Концерт, **Рим** (441,2) 17.30 Концерт, **Прага** (487) 15.30 Фортепян, 19.00 „Люїза" оп. Шарпентіера, **Брюселя** (509,3) 21.15 „Поаль де Карот" комедія Ренара, **Відень** (517,2) 19.25 Опера, **Мінхен** (532,9) 16.05 Спів, 19.35 „Пімста лилика" оп. Ів. Штравса, **Будапешт** (550,5) 12.05 Солісти, 19.15 Концерт, **Харків** (937,5) 12.15 Концерт, 15.00 Український концерт, 18.00 Трансм з театру, 24.00 Комунікати, звуковики, **Париж** (1724,1) 21.45 „Ль' Авентюр" авд. Морея.

Вівторок, 4. жовтня 1932.

Ляйпціґ (259,3) 19.00 Веселі пісні XVIII. ст., **Братислава** (278,8) 18.20 Фортепян, 19.00 Концерт, **Копенгаґен** (281,2) 22.00 Нова мадярська музика, **Міляно** (331,7) 20.30 „Орфей в пеклі" оп. Офенбаха, **Гамбурґ** (372,2) 20.30 „Марія", містерія (хор, органи), **Білгород** (430,4) 20.00 Пісні, Віка Томич, **Рим** (441,2) 13.00 Легка музика, 17.30, 20.45 Концерт, **Беромінстер** (459,4) 21.00 „Ді Фраґе ан дас Шіксаль" песа Шніцлера, **Відень** (517,2) 11.30 Квартет, 16.50 Концерт, 21.00 „Життя св. Франціска" леґенда Нонвелера, **Мінхен** (532,9) 21.00 „Денні приказн" радіогр. Чібульки, **Харків** (937,5) 15.00, 16.35, 18.15, 19.00 Концерт, 24.00 Комунікати, звуковики.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 3. жовтня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45 Грамофон, 12.40 Метеорольоґічний комунікат, 13.55 Комунікаційний огляд, 16.00 „Листи та програми", 16.15 Лекція фр. мови, 16.30 Грамофон, Сільва рерум, 16.40 „Дерево Матері Божої в Єгипті" відч., 17.00 Концерт із Варшави, Біжучі вістки, 19.00 „Невідома Еспанія", 19.15 Всячина, 19.30 На овиді, 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Оперетка зі студією, спортові вістки, 22.00 Техн. скринька, 22.15 Реціталь легких творів, 22.30, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Вівторок, 4. жовтня 1932.

11.58 Час, 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45, 16.30, 19.25 Ґрамофон, 12.40 Метеорольоґічний комунікат, 13.55 Комунікат т-ва фіз. виховання, 16.00 „Світла та тіні найбогатшого нашого живця", 16.15 Промова мін. Єнджеєвича з нагоди вчит. відчитів, 16.40 „У промінні осіннього сонця", 17.00 Симф. концерт, 18.00 Концерт із каварні, біжучі вістки, 18.50 „Про мужеські уроєння", 19.10 Всячина, 19.30 „Блеф і нонсенс у сьогоднішній музиці", 19.45 Прес. рад. денник, 20.00 Концерт, польські пісні, 20.30, 21.25 Популярний концерт, 21.50 Спортові вістки, додаток до Прес. рад. денника, 22.00 „Пор. Регер", літ. фейл., 22.15 Танкова музика, 22.55 Комунікати, 23.00 Легка музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.